

Odebrać żydom przemysł garbarski

Żydowskie garbarnie w Radomiu

plektem polskich robotników

Radom we wrześniu.

Jadę z dworca w Radomiu dorożką. Dorożkarz, jak wszyscy właściciele polskich dorożek, ma na czapce metalową żółtą opaskę z napisem „dorożka chrześcijańska”. Te napisy, to była rewolucja. Dorożkarze żydzi poszli z rozpacz do starosty o zniesienie opasek. Spotkała ich przykrość: starosta powiedział — zróbcie sobie swoje opaski, ale w innym kolorze. Tego nie zrobili oczywiście. Więc można ich od razu poznać z daleka, a w soboty „żydowskich wójtów” Polaków, jeżdżących żydowskimi dorożkami. I poprawili się los polskich dorożkarzy. Było ich dotąd tyłu co żydów: 70. Teraz żydów ubywa.

Ale nie wszędzie w Radomiu tak dobrze dzieje się Polakom.

Najsmutniejszą stroną Radomia — to przemysł garbarski, całkowicie opanowany przez żydów. O ile w innych dziedzinach obserwujemy postęp — przybywa polskich sklepów, mieszkańcy Radomia zaczynają na dobre stosować bojkot firm żydowskich, powstaje obecnie Związek Polski — to jednak w przemyśle garbarskim jest coraz gorzej.

WRZESIEŃ

23

CZWARTEK

Dziś św. Tekli
Jutro N. M. P.

ASFALTUJEMY

podwórza domów

Uprzejmie zawiadamiamy P. T. Zainteresowanych, iż wykonujemy asfaltowanie podwórz.

Roboty wykonujemy szybko i solidnie, po cenach przystępnych.

Informacji udzieliemy bezpłatnie

KACZOROWSKI FERRSTE

16-ka
w W-wie, ul. Sekocińska 31 tel. 9-42-83

ŻYD WSPIERA ŻYDA

Przed wojną liczba garbarni była taka sama, jak dziś, t. j. około dwudziestu. Ale wtedy było tylko 4 fabrykantów żydów, dziś jest stosunek odwrotny. Radom ma zaledwie 5 garbarni chrześcijańskich (w tym dwie niemieckie). Polskie są trzy: „Nowość”, „Piekarskiego” i „Nowoczesna” Rajne-
ra.

— W okresie wojny i po wojnie ustał eksport. Przemysłowcy Polacy nie mogli dać sobie rady z nowymi warunkami, bankrutowali — tłumaczy mi znawca stosunków tej gałęzi produkcji radomskiej.

A jak sobie dali radę żydzi?

— Oni właśnie mogli dać sobie radę, bo na rynku wewnętrznym cały handel surowcami, przerabianymi w garbarstwie jest w rękach żydów, również oni opanowali zbyt skór gotowych. Do niedawna całkowicie w żydowskich rękach był ubój bydła. Do dziś oni trzymają handel skór surowych. Oczywiście w tych warunkach polskie garbarnie spotykają celowo stwarzane trudności i szkany.

CUCHNĄCE FABRYKI

Jest jeszcze jedna przyczyna, ułatwiająca żydom konkurencję. Żydzi starają się zmniejszać koszty produkcji przez ograniczanie wydatków na lokal, inwestycje i t. d. co oczywiście wpływa na to, że warunki pracy w fabrykach żydowskich dla robotników są o wiele gorsze.

Trudno poprostu zrozumieć, jak może dotąd spokojnie unikać interwencji inspektoratu pracy Boruch Zylberberg właściciel garbarni nad rzeką Mleczną.

Na podwórzu, cuchnącym odorem skór i odpadków, typowym wstępnym odorem, właściwym złe utrzymanym garbarniom, stoją jedna przy drugiej szopy. Jakies składy, jakies zabudowania fabryczne. Jedna z tych szop — to „fabryka”.

Niska, drewniana buda, tak niska, że sufit dosięgnąć można ręką. Z pieca bucha żar. Ze skór, suszących się, wydziela się para. Nadzy robotnicy, ociekając potem, garbują na stole skóry. W czerwonych od gorąca twarzach widać na pierwszy rzut wyczerpanie, przemęczenie trudnymi do zniesienia warunkami pracy. W szopie panuje półmrok, stojąca niedaleko druga buda fabryczna przesłania światło.

Żyd chce oszczędzić sobie kosztów i każe robotnikom pracować w tej samej hali, gdzie suszą się skóry. Normalnie suszarnie instalują się oddzielnie.

Straszliwy odór panujący dookoła tego „zakładu” spotyka się w wielu innych garbarniach. Jest również następstwem oszczędności właścicieli — odpadki mięsa, zdejmowane ze skór, zamiast być natychmiast uprzątnięte, leżą stosami w kątach hali. Oszczędności fabrykantów odbywają się kosztem zdrowia robotników, wbrew ich oczywistemu prawu do ludzkich warunków pracy.

OSZUSTWA PRZY WYPŁACIE

— A jak jest z wynagrodzeniem za pracę? — ptał mego informatora.

— Związek robotniczy zażądał podwyżek. Żydzi starają się z tego wykipić. Starają się płacić małe stawki, zmniejszając ilość pracy dziennej, a płacą po 25 groszy za godzinę.

— Wypłacają regularnie?

— Odcie tam! Zalegają miesiącami. Część płacę w gotówce, część w wekslach, które od razu zagarniają na swoje ręce znajdujący się zawsze „w porę” na terenie fabryki dyskontery. Za otrzymanie gotówki do ręki robotnik musi zrezygnować z części zarobku, jako „procentu” dla nabywcy weksla.

— Podobno istnieje również system „bonów” na sklepy żydowskie?

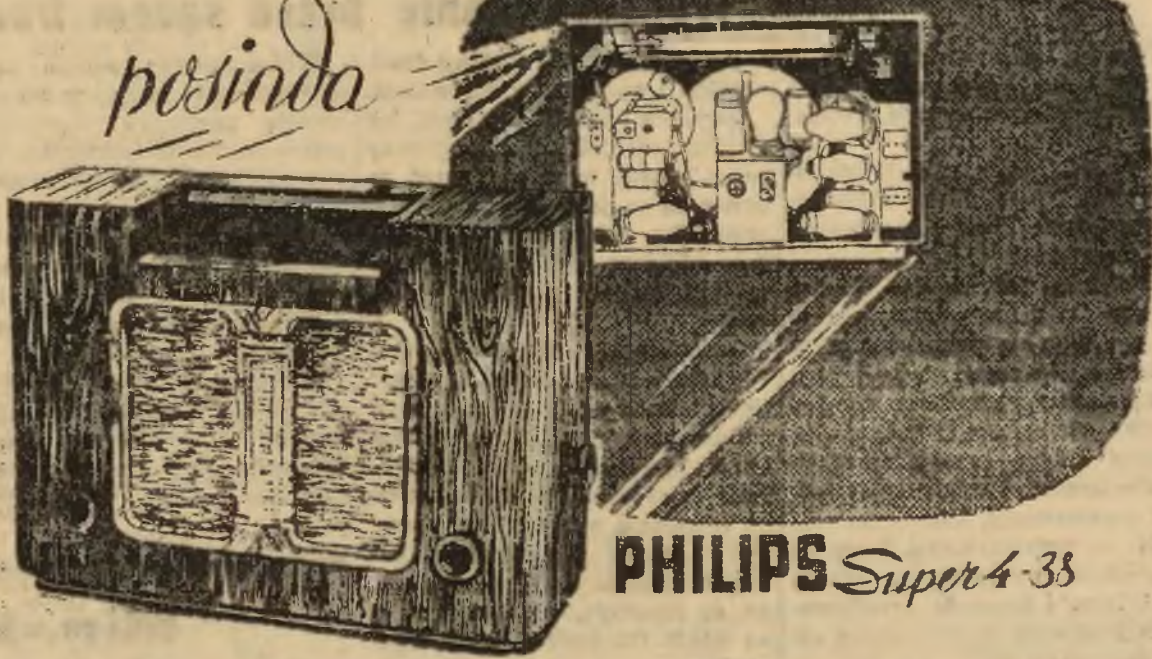
— Oczywiście. Zamiast gotówki robotnik dostaje „bony”, za które może nabyć towar naturalnie tylko w sklepach żydowskich i po odpowiednio wysokich cenach. Zdarzają się raz np., że jedna z robotnic nieubezpieczona, zachorowała. Fabrykant dał jej kartkę do lekarza żyda na 25 zł. za wizytę. Czyż to nie są zwyczajne oszustwa, wszystkie te metody i to wspieranie innych żydów kosztem robotników — Polaków?

Najwyższa pora, żeby wreszcie likwidować żydowskie garbarnie w Radomiu i oddawać je w polskie ręce.

(r.)

WSZYSTKIE CECHY

DUŻEJ SUPERHETERODYNY

PHILIPS Super 4-38

TANIA 7-OBWODOWA SUPERHETERODYNA

Dowodem oczywiślym, że można wyprodukować w kraju nowoczesną superheterodynę o zdumiewających zaletach, w cenie dostępnej dla każdego, jest Philips Super 4-38.

Czysty, silny i naturalny odbiór dużej ilości dalekich stacji z całego świata! Zupełnie nowa zasada konstrukcji — trójblokowe chassis — umożliwiło ustalenie tak niskiej ceny.

Kronika prowincjonalna

GDYNIA

ZARAZA WĘGORZY
Niebezpieczna zaraza węgorska, która wystąpiła już na wodach Bałtyku, mianowicie w r. 1932, powodująca śnięcie ryb, czyni w ostatnich tygodniach znaczne spustoszenia wśród ryb na zatoce. Na wybrzeżu zauważono wiele węgorskich wyrzucanych na brzeg przez fale. Zaraza ta, zwana tumieniem lub czerwienią, występuje najczęściej w porze letniej w dni upalne na duńskiej części Bałtyku.

POŻAR NA „BATORYM”

We wtorek dnia 21 września r. b. Sąd Morski w Gdyni, obradujący od dwóch dni nad sprawą pożaru na statku MS „Batory”, wydał w godzinach...

Bilans zbiorowy K. K. O. województw centralnych i wschodnich na dzień 30 czerwca 1937 r.

Na podstawie zestawionego przez Związek KKO w Warszawie bilansu zbiorowego brutto na dzień 30. 4. b. r. dla 131 zrzeszonych komunalnych kas oszczędności województw centralnych i wschodnich, możemy stwierdzić, że wkłady w tych kasach wykazywały niebotowaną dotychczas dynamikę rozwojową, osiągając na koniec czerwca sumę 257 milionów zł.

W ciągu pierwszego półrocza przyrost wkładów na książeczkach oszczędnościowych i rachunkach czekowych wyniósł 42 milionów zł.

Równolegle ze wzrostem wkładów zyskała na sile akcja kredytowa komunalnych kas oszczędności omawianego terenu. W porównaniu ze stanem na dzień 31. 12. ub. r. kredyty udzielone przez KKO województw centralnych i wschodnich wzrosły o 20 milionów zł, wynosząc na 30 czerwca b. r. poważną sumę 194 milionów zł.

nach popołudniowych orzeczenie, stwierdzające, iż pożar nastąpił z powodu samozapalenia się gazu z rury wystającej się przez zdjęcie filtrów z komory. Wypadek ten został wywołany brakiem dozoru ze strony starszego mechanika Bomby, oraz II i III mechanika — Galińskiego i Chowańskiego.

LUBLIN

STANDARTY ZBÓŻ
(w) Na posiedzeniu rady gieldy zbożowej i towarowej w Lublinie, ustalono następujące standardy zbóż na rok 1937 — 38.

ZBRODNICTWO MAŁ KATOWAŁ ZONE
(w) W lubelskim Sądzie Okręgowym na sesji wyjazdowej w Chełmie odbyła się rozprawa przeciwko Stanisławowi Watrakowi ze wsi Wola, oskarżonemu o skatowanie swej żony Pauliny. Watraka skazano na jeden rok więzienia.

LWÓW

SAMOBÓJSTWO
W Borysławiu Helena Czajkowska usiłowała popełnić samobójstwo przez wyrzucenie rewolweru. Gdy do rannej desperatki zawezwano lekarza, samobójczyni nie chciała dać się opatrzyć i groziła lekarzowi rewolwerem. Jedynie dzięki temu, że samobójczyni straciła przytomność udało się jej założyć opatrunek i przewieźć do szpitala. Przyczyną desperackiego kroku był brak środków do życia.

POMORZE

UROCZYSTOŚĆ KOLEJARZY
W świetlicy kolejarskiej w Bydgoszczy odbyło się nadzwyczajne posiedzenie fuchowego koła zwrotaczów kolejowych przy Związku Urzędników Kolejowych. Połączone uroczystości 20-lecia pracy zawodowej nastawniczego p. Wawrzyni Gartha.

Uroczyste zebranie zakończono odśpiewaniem Roty Konopnickiej „Nie rzucim ziemi”.

ZNALEZŁ ŚMIERĆ PRZY MŁOCIE ŻOŁA
W wiosce Osiecznej pod Tucholą, 23-letni Stefan Patulski podając snop zboża na młocarnię, spadł z war-

stwowania i złamał sobie kręgosłup. Nieszcześnie doznał ciężkich obrażeń wewnętrznych, i w kilka godzin po wypadku zmarł. (a)

KRWAWA ZEMSTA NOŻOWA
Niej. Szwajn z Jabłonowa pobił Stanisława Paszennego do tego stopnia, że tenże w kilka dni po tym zmarł.

W rocznicę owej tragicznej śmierci Paszennego, przystąpił do sprawy zbrodni jego brat Kazimierz i również zadał Szwajnowi w brzuch pięć boków raną nożem rzeźnickim. (a)

REGIONALNE WIDOWISKO
W Grudziądzu na żądanie publiczności miejscowej jak i przyjezdnych gości zostało w niedzielę o godzinie 18-iej powtórzone regionalne widowisko p. t. „Krakowiacz z Kaszubami” i Janusz Grabiński, prezes Akademickiego Koła T. C. L. Zajęciand śmieciowymi kieruje instruktorka p. Lizowska. (h. s.)

STRYJ
EPIDEMIA CZERWONKI
Ze Stryja donoszą, że w tutejszym powiecie daje się znowu we znaki epidemia czerwonej. Ostatnio zanotowano szereg zachorowań w miejscowości Synowódzko Wyżne.

Kronika poznańska

ODDZIAŁ „ABC” POZNAŃ: 27 GRUDNIA 2

KINA

APOLLO: „Znachor”
CORSO: „Potępieniec”
GLORIA: „Dama Kameliowa”
GWIAZDA: „Zakochane kobiety”
METROPOLIS: „Jego żłota rybka”
OSWIATOWE T. C. L.: „Ostatni poganin”
RENAISSANCE: „Krew na morzu”
SLONCE: „7 policzków — 7 caluszków”
SPINKS: „Trędowata”
SWIT: „W zamieci żelaza i ognia”
TECZA-Lazarz: „Pamiętnie serca”
TECZA-Wilda: „Anthony Adverse”
WILSONA: „Król kobiet”

ZAKOŃCZENIE TYGODNIA ANTYŻYDOWSKIEGO

W niedzielę zakończył się tydzień propagandowy, zorganizowany przez Stronnictwo Narodowe w Poznaniu pod hasłem „Wielkopolska bez żydów”. (h. s.)

WYSTĘPY BALETU
Słynny balet Parnella gości od soboty w sali Teatru Polskiego. Występy baletu cieszą się wielkim zainteresowaniem publiczności poznańskiej. (h. s.)

„KRAKOWIACY I GÓRALE” NA OTWARCIE SEZONU
Teatr Polski otwiera nowy sezon sztuką „Krakowiacz i Górale” w inscenizacji dr. Zygmunta Nowakowskiego. (b. s.)

Z ŻYCIA T. C. L.
W świetlicy żeńskiej Towarzystwa Czytelni Ludowych odbył się inauguracyjny wieczór świetlicowy dla kobiet zatrudnionych w rzemiośle. Słowo wstępne wygłosił p. Roy a w dalszym ciągu przemawiali pp. Różańska i Janusz Grabiński, prezes Akademickiego Koła T. C. L. Zajęciand śmieciowymi kieruje instruktorka p. Lizowska. (h. s.)

WYPADEK SAMOCHODOWY
Na szosie z Poznania do Swarzędza w niedzielę w południe samochód ciężarowy zderzył się przy wymijaniu ze samochodem osobowym, prowadzonym przez kaprala Stęporę. Kapral Stęporę wypadł z samochodu i doznał silnego wstrząsu a jadący samochodem pułk. Lubrański odniósł lekkie okaleczenie rąk i twarzy. Kapral Stęporę przewieziony został do szpitala wojskowego. Życiu obu ofiar wypadku nie nieagraża. (h. s.)

OSZUST W ROLI KSIĘDZA
Od dłuższego czasu grasował na terenie Poznania jakiś osobnik, który podawał się za księdza, zbiegłego z Rosji i podsywał się pod różne nazwiska, jak Tarłowski, Tarłowiec, i t. p. Nie brakło ludzi, którzy zamilowali w rzekomego księdza dawkami w gotówce lub w naturze. Ostatcznie okazało się, że jest to zwykły oszust, 31-letni Jan Tarłowski, który bezprawnie używał sutann.

OGŁOSZENIA DROBNE

ROZNE

FUTRA — zamówienia, przeróbki przyjmuje kuśnier Henryk Kabut. Chmielna 43 m. 22, tel. 335-41.

NA SEZO I SZKOLNY poleca

OBOWIE gimnastyczne wszelkiego rodzaju na skórę, łosiu, gumie oraz pokojowe i tenisowe. C. J. Borucki, Marszałkowska 79.

PIERWSZORZĘDNY Zakład krawiecki

MARSZAŁKOWSKA 86 m. 14 tel. 9-29-78 ceny b. przystępne

Polerowanie, chromowanie, niklowanie i cynowanie wykonuje Zakład GALWANICZNO-SZLIFIERSKI E. BURAKOWSKI, Widok 24, tel. 294-38.

RADIO-SERVICE Wszelkie naprawy strojenia Superheterodyn e. t. c. Zakłady Radiotechniczne „Dezert” Nowy Świat 21 m. 27, tel. 3-17-74.

MIÓD 100% gwarancji, kurtki. Ceny od 2,40 kg. PSZCZELARZ - OGRODNIK Ziemia 4, tel. 6-62-38.

MEBLE A.A.) OKAZJA-MEBLE Firma chrześcijańska „J. CIEŻKOWSKI” Plac Trzech Krzyży 12 — Nowy Świat 39. — Pierwsze źródło — Własna wytwórnia — Pokoje kompletne od 800 do 1500 zł. Gabinet — Stół — Sypialnia — Kłoby — Pokoje — uniwersalne — kombinowane. Pojedyncze sztuki. — Dogodne rozprawy. — Bezpłatne porady. — Projekty „Wnętrze” Nowy Świat 89. Plac Trzech Krzyży 12.

A. TAPCZANY higieniczne tapicerki, Kozetki, Fotele-Lóżka, Kanały chrześcijańska. Robota gwarantowana. Chłodna 64.

PODRÓŻY SAMOŁOTEM

MEBLE gotowe i na zamówienia własnego wyrobu poleca Chrześcijańska Wytwórnia Karylowski i Gorgas, ul. Świętokrzyska 2.

MEBLE gotowe i na zamówienia wyrób własny. Gorgas i Karylowski. Firma Chrześcijańska, ul. Nowogrodzka 8.

MEBLE stylowe i nowoczesne Salony, Gabinet, Sypialnie, Stołowe oraz urządzenia kuchnie, przedpokoje i sztuki pojedyncze. Dział mebli tapieckich poleca A. Lenczewski i Ska, Mazowiecka 10.

MEBLE gwarantowane stołowe sypialnie, gabinet, sztuki pojedyncze poleca Andrzej MACZEK, CHŁODNA 36.

TAPCZANY higieniczne tapicerki nowoczesne, fotele klubowe wyrób własny poleca H. Bielawski, Zielna 17, front.

INTERESY HANDLOWE Fabrykę sprzedam do wyrobu luster i kieliszków do ram, kompletne narzędzie w Lublinie (śródmieście), placu 3740 metrów kwadratowych, 3 budynki murowane, stajnia, wozownia drewniana, dobrym stanie, obejrzeć plany. Warszawa, Hoża 54 — 1. Feliks Śmich.

KUPNO, SPRZEDAŻ Maszyny do pisania Torpedo, podręczne, biurowe: arytmometry Thales: duży wybór maszyn okazynych. Sprzedaż — Kupno — Remonty. Maczunder, Marszałkowska 83 tel. 700-05.

NAUKA I WYCHOWANIE ielskiej korespondencji, konwersacji naucają praktycznie Kursy Pyrka, Świętokrzyska, siedemnaście.

KROJU modelowania szycia, wycieczki gruntownie Kursy Ireny Pięko, Nowogrodzka 26, stosując dla Czytelniczek ABC specjalne ulgi. Zapisy codziennie.

MASZ MATURE? — Musisz zdobyć zawodowe wykształcenie. Kursy Buchalterijno - Handlowe Pyrka. Programy. Zapisy: Świętokrzyska, siedemnaście.

MATERIAŁY BUDOWLANE

ASFALTOWE Przedsiębiorstwo wykonuje wszystkie roboty asfaltowe, betonowe, brukarskie oraz inne wchodzące w zakres. Ceny konkurencyjne. Telef. 302-61 i 296-27.

BETONOWNIA „GOŁKOW” Warszawa, Solec 28, tel. 9-39-74. Płyty, Krawężniki, Kregi, Rury, Stopy, Tralki, Wazony, Kule, Miski-Korytka ściekowe, Cegła, Pustaki. Ogrodzenia betonowe pełne, ażurowe. Tarasy, Osadniki, Baseny i t. p.

LOKALE Mieszkanie z utrzymaniem dla 2 — 3 panienek, najbliżej studentek. Niedaleko SGGW. i SGW. Warunki przystępne. Kaźmierzowska 25 m. 1.

PRACE ZAOFIAROWANE Jak otrzymać pracę? Zwrócić się do Administracji „ABC”, Warszawa, Al. Jerozolimskie 3a. Ogłoszenia o poszukiwaniu i zaofiarowaniu pracy zamieszczamy z ustępstwem 50 proc. W wypadkach uzasadnionych bezpłatnie.

POWAŻNA fabryka maszyn elektrycznych poszukuje inżynierów i techników (elektryków) do Biura Technicznego. Posady do objęcia od zaraz. Zgłoszenia ABC Al. Jerozolimskie 3a, Pokój Nr. 10, pod „Zakłady Elektromechaniczne”.

PRACE POSZUKIWANE B. Ochotnik Powstania Wielkopolskiego, fryzjer i kupiec, posiadający na utrzymaniu rodzinę, złożoną z 4-ech osób, od dłuższego czasu bezrobotny, poszukuje jakiegokolwiek pracy. Zgłoszenia kierować do Działu Ogłoszeń ABC, Al. Jerozolimskie 3-a, p. 10 dla „B. Powstańca Wielkopolskiego”.

Mandolowiec, b. zakładnik Polski, ześlany na Syberię, znajdując się w bardzo ciężkiej sytuacji prosi o jakąkolwiek pracę i pomoc. Zgłoszenia kierować do Kaniaru ABC, Al. Jerozolimskie 3-a p. 11 dla A. Gurc.

Młoda, energiczna, skromnych magan poszukuje pracy, jako ekspedientka, kelnerka. Ukończyła kurs manicurzystek. Zgłoszenia do Działu Ogłoszeń A. B. C. Al. Jerozolimskie 3a, p. 10 dla J. Z.